

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для абітурієнтів на освітній рівень
«БАКАЛАВР»

на базі ОР «молодший спеціаліст»
(скорочений термін навчання)
галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка»
спеціальність – 012 «Дошкільна освіта»

Схвалено вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 5 від «24» грудня 2021 р.

Голова ради

Тетяна ФЕДІРЧИК

Чернівці – 2022

Педагогіка (дошкільна) Предмет і методи дошкільної педагогіки

Педагогіка - наука про виховання. Філософські основи педагогіки. Виховання як суспільно-педагогічне явище, його історичний, соціальний, загальнолюдський, національний характер. Закони розвитку в педагогіці.

Українська етнопедагогіка як основа наукової педагогіки.

Основні педагогічні категорії: виховання, освіта, навчання, самовиховання, самоосвіта, перевиховання, розвиток, соціалізація та ін.

Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Дошкільна педагогіка - наука про закономірності виховання і навчання дітей дошкільного віку. Своєрідність завдань, змісту і методів виховання дітей. Зв'язок педагогіки з практикою навчання і виховання дітей дошкільного віку та іншими науками.

Джерела дошкільної педагогіки як науки. Природничо-наукові основи дошкільної педагогіки. Дошкільна педагогіка і дитяча психологія.

Розвиток ідей дошкільного виховання у зарубіжній педагогіці.

Основні погляди на проблему виховання дітей і підготовки їх до школи видатних діячів української культури та освіти. Роль С.Русової у створенні концепції українського національного садка.

Методологічні проблеми та методи дошкільної педагогіки.

Виховання та розвиток дітей дошкільного віку

Дошкільне дитинство – сенситивний період розвитку особистості.

Рушійні сили і закономірності психічного розвитку. Фактори становлення особистості. Роль соціальних умов життя і виховання у формуванні особистості. Природні задатки як органічні передумови психічного розвитку. Роль діяльності, спілкування і активності в розвитку дитини. Провідна роль виховання і навчання в психічному розвитку дитини. Засвоєння у процесі виховання і навчання суспільного досвіду, оволодіння матеріальною і духовною культурою, виробленою людством. Формування під час засвоєння суспільного досвіду загальних здібностей і якостей особистості.

Українська етнопедагогіка про рушійні сили розвитку дитини. Характеристика теорій та концепцій розвитку особистості у період дошкільного дитинства.

Роль діяльності (ігрової, навчальної, трудової) у засвоєнні нових знань й умінь, у формуванні психічних якостей і рис особистості. Правильна організація діяльності та педагогічне керівництво нею - важливе виховне завдання. Розвиваючий характер виховання і навчання. Л.Виготський про зону найближчого розвитку. Сенситивні періоди розвитку дітей. Роль дорослого в соціалізації особистості дитини.

Вікові етапи психічного розвитку та педагогічна вікова періодизація дошкільного дитинства.

Індивідуальні особливості розвитку дітей. Необхідність урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей у вихованні та навчанні. Принципи та методи вивчення дітей.

Система дошкільної освіти

Поняття про систему освіти. Основні історичні етапи розвитку системи освіти. Державна національна програма "Освіта (Україна XXI ст.)". Структура та основні ланки системи освіти в Україні.

Дошкільна освіта та її становлення. Розвиток теорії дошкільного виховання в Україні.

Сучасні проблеми дошкільної освіти в Україні. Закон "Про дошкільну освіту". Типи і види дошкільних закладів загального та спеціального призначення: дитячі ясла, дитячі садки, дитячі садки-ясла, сімейні, прогулянкові, компенсуючі (для дітей, які потребують корекції фізичного та психічного розвитку) та комбіновані з короткотривалим, денним, цілодобовим перебуванням дітей; садки інтернатного типу: дитячі будинки, школи-садки; державні, колективні, індивідуальні (особисті та приватні) форми власності дошкільних закладів. Система альтернативних дошкільних закладів: дошкільні заклади як родинно-громадські установи, центри дитинства, дошкільні міні-ліцеї та ін.

Сучасна концепція національного дитячого садка в Україні. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Програми виховання дітей дошкільного віку.

Теорія і практика суспільного і родинного дошкільного виховання за кордоном.

Основні положення теорії виховання

Теорія виховання як розділ педагогіки. Демократія і виховання в історії педагогіки. Структура теорії виховання. Суть і зміст виховання, його закономірності та рушійні сили. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти процесу виховання.

Принципи виховання як вихідні положення, що зумовлюють зміст, форми організації виховним процесом і методи виховання.

Характеристика принципів виховання: суспільної спрямованості виховання, єдності свідомості та поведінки особистості; виховання в колективі і через колектив; поєднання педагогічного керівництва з ініціативою і самодіяльністю дітей; повага до особи в поєднанні з вимогливістю до неї, опора на позитивне в дитині; послідовність, наступність, систематичність і безперервність виховання; єдність педагогічних вимог дитячого садка і сім'ї; врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців.

Закономірності та принципи виховання дітей раннього та дошкільного віку. Методи формування свідомості дитини. Роль прикладу у вихованні. Методи організації діяльності та формування досвіду позитивної поведінки, її стимулювання.

Різнобічний розвиток особистості як мета виховання. Складові частини виховання: фізичне, розумове, моральне, трудове, естетичне. Необхідність реалізації їх завдань у єдності і взаємозв'язку. Гуманізація процесу виховання дітей дошкільного віку. Національна програма "Діти України".

Теоретичні основи розумового виховання дітей дошкільного віку

Дошкільне дитинство – оптимальний період у розумовому розвитку людини. Суть понять: "розумове виховання", "розумовий розвиток", "навчання". Основна особливість розумового розвитку дітей дошкільного віку – перевага образних форм пізнання: сприймання, образного мислення, уяви.

Теоретичні засади розумового виховання дітей.. Розвиток теорії розумового виховання.

Психологічні та фізіологічні основи розумового виховання. Роль чуттєвого досвіду у пізнанні дитиною навколишнього світу. Зв'язок мислення з емоціями, роль діяльності в розумовому розвитку дітей.

Завдання розумового виховання: формування пізнавальної діяльності, системи знань про довкілля; розвиток сенсорної культури, мислення і мови, уваги, пам'яті, уяви; виховання допитливості, пізнавальних інтересів; розвиток спостережливості, активності, самостійності.

Провідна роль навчання в розумовому розвитку дітей. Єдність виховання і навчання, їх взаємозв'язок. Формування навчальної діяльності в дошкільному віці.

Народна дидактика про розумове виховання дітей дошкільного віку: значення рідної мови, народна дидактична гра, народна творчість тощо. Методи народної дидактики.

Сенсорної виховання як основа розумового виховання дітей

Сенсорне виховання як цілеспрямований процес формування чуттєвого пізнання і удосконалення відчуттів і сприймання. Мета, завдання сенсорного виховання на різних етапах розвитку дітей (передумови формування сенсорних еталонів, розвиток перцептивних дій, формування сенсомоторних еталонів, оволодіння системою сенсорних еталонів, формування умінь самостійно використовувати систему перцептивних дій і еталонів у практичній та пізнавальній діяльності).

Зміст сенсорного виховання дітей дошкільного віку: формування уявлень про колір, розвиток просторових уявлень, формування уявлень про час, розвиток тактильного сприймання, відчуття тяги, нюхових і смакових відчуттів.

Значення сенсорної культури для ознайомлення з навколишнім світом. Педагогічні умови сенсорного виховання дітей: організація змістовної розумової діяльності, цілеспрямоване систематичне керівництво, врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей та виховних і розвиваючих цілей кожного етапу сенсорного розвитку дітей. Організація сенсорного виховання дітей на різних етапах: привернути увагу дитини до сенсорної ознаки (практичні завдання); навчити обстежувати предмети, формувати перцептивні дії (показ дії, називання дії, якості предмета, порівняння двох різних якостей, які визначаються однією і тією ж дією вправи зі словесним супроводом, групування іграшок); формувати уявлення про сенсорні еталони (класифікація предметів за спільними ознаками і різною мірою прояву однієї якості, застосування еталонів при аналізі предметів, порівняння предмету з еталоном, виділення схожості і відмінності); формування умінь практично використовувати систему еталонів (система практичних і пізнавальних завдань у різних видах діяльності, дидактичні ігри). Сенсорне виховання в педагогічних системах М.Монтессорі, Ф.Фребеля. Проблема сенсорного виховання дітей у вітчизняній науці.

Розумове виховання дітей раннього та дошкільного віку

Ознайомлення з навколишнім життям - основна умова розумового виховання. Зміст знань про навколишнє в ранньому і дошкільному віці, його ускладнення і поглиблення. Своєрідний характер знань дітей. Повідомлення дітям елементарних наукових, систематизованих знань. Виховуючий характер знань. Зміст знань про природу, працю людей.

Розвиток мислительної діяльності та творчої уяви. Становлення мови, мові, підготовка до вивчення грамоти. Інтелектуальна готовність дітей до навчання у школі.

Засоби розумового виховання дітей: іграшка, побутова діяльність, гра, продуктивні види діяльності, навчання, природа, спілкування, предмети матеріальної та духовної культури тощо.

Групи методи розумового виховання дітей: методи стимулювання і мотивації пізнавальної діяльності. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи організації контролю та самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності. Співвідношення методів, зумовленість їх вибору.

Психолого–педагогічні основи морального виховання дітей дошкільного віку

Проблема морального виховання дітей у зарубіжній і вітчизняній педагогіці.

Моральне виховання і моральний розвиток. Значення морального виховання дітей з ранніх літ. Мета морального виховання дітей дошкільного віку. Механізми та засоби морального виховання дітей дошкільного віку.

Засвоєння дітьми моральних норм і принципів у процесі цілеспрямованого їх залучення до моральних цінностей людства та суспільства.

Взаємозв'язок морального і трудового виховання. Народна педагогіка про моральне виховання дітей.

Моральне виховання дітей раннього та дошкільного віку

Завдання та зміст морального виховання дітей раннього, молодшого та середнього дошкільного віку.

Завдання та зміст морального виховання дітей старшого дошкільного віку: виховання першооснов колективізму, дружби, гуманізму, чесності, правдивості, скромності, патріотизму.

Моральні уявлення і судження, їх роль у моральному розвитку дитини, зв'язок з почуттями. Доступність розуміння деяких моральних категорій: доброта, чесність, справедливість, дружба, відповідальність.

Стиль взаємин дорослими в сім'ї та в дитячому садку, ставлення дорослих до дітей, створення позитивного "емоційного фону", оснований на повазі до дитини у співвідношенні з розумовою вимогою; зв'язок виховання з життям, опора на активність, ініціативу дітей. Систематичність, послідовність і єдність вимог до дітей; урахування цілісності розвитку особистості.

Методи морального виховання: вплив на почуття і свідомість дітей, вправлення у моральних вчинках; наслідування; організація змістовної, цікавої, морально спрямованої діяльності дітей (гра, праця, навчання), керівництво взаєминами дітей.

Методи формування моральних уявлень і суджень, оцінок: спостереження взаємин дорослих; спілкування з дорослими і ровесниками; вплив художньої літератури і мистецтва.

Методи формування досвіду моральної поведінки: наслідування, засвоєння способів поведінки на прикладі дорослого, показ, вправлення в моральних вчинках, засвоєння морального досвіду в діяльності дітей і спілкуванні.

Особистість і колектив у дошкільному віці

Проблема особистості та колективу в дошкільній педагогіці. Колектив - необхідна умова розвитку особистості.

Особистість та індивідуальність. Умови, необхідні для розвитку особистості. Значення дошкільного віку в розвитку особистості. Передумови та етапи становлення особистості дошкільника

Поняття "дитячий колектив", його особливості, характерні риси, поступове становлення, етапи розвитку, елементи дитячої самоорганізації. Засоби формування дитячого колективу (гра, праця, мистецтво, спілкування, художня література тощо). Симпатії й дружба старших дошкільників. Взаємини дітей у дитячому колективі. Роль вихователя на різних сходах розвитку дитячого колективу.

Потреба у спілкуванні як фактор, який визначає розвиток взаємин. Особистісні взаємини в "малих групах" та їх вплив на колективні міжособистісні стосунки. Розвиток ціннісних орієнтацій.

Роль самооцінки у вихованні доброзичливого ставлення до ровесників. Норми і правила взаємин у колективі у різних вікових групах.

Формування у дітей дружніх взаємин. Роль дружби в житті дитини і дитячоколективу, її розвиток і мотивація. Конфлікти між дітьми, їх причини.

Виховання у дітей гуманних почуттів

Проблема виховання гуманних почуттів у психолого-педагогічній теорії. Поняття "гуманність". Роль дошкільного віку в розвитку гуманних почуттів і поваги до інших людей, взаємодопомоги, взаємопідтримки в колективній діяльності, співпереживання, співчуття.

Формування у дітей етичних уявлень про добро і зло, чесність, милосердя.

Поява і розвиток вищих моральних почуттів, їх своєрідність, особливості прояву, збільшення ступеня стійкості, усвідомленості, уміння керувати ними, розширення їх діапазону. Вплив почуттів на поведінку дитини.

Розвиток гуманних почуттів у процесі спілкування з дорослими як зразком морального досвіду.

Виховання гуманних почуттів у процесі спілкування дітей в сюжетно-рольовій грі. Особливості гуманних проявів дітей у залежності від їх уявлень про моральні норми і досвіду реальної поведінки, від змісту, рольової структури і сюжетних характеристик гри, від функції гри для внутрішнього світу дитини.

Методи виховання гуманізму у дітей: приклад дорослих, моральні ситуації, читання художньої літератури, ігрові методи, розповіді дорослих, догляд за живими об'єктами, участь у благодійній діяльності тощо.

Розвиток у дітей здібностей розуміти стан і настрої людини, стимулювання позитивних емоцій; формування умінь виявляти емоційне ставлення до навколишніх людей.

Роль середовища і виховання у засвоєнні дітьми моральних норм і правил. Гра - школа дитячого спілкування. Роль літератури і мистецтва у формуванні моральних понять. Вплив педагогічного спілкування на засвоєння дітьми правил поведінки.

Зміст норм і правил культури поведінки у різних вікових групах. Значення правил поведінки, особистісно - орієнтованого спілкування, єдності вимог вихователів і батьків, батьківського авторитету, довіри і поваги до дитини, задоволення її потреби в самостійності, досягнення дітьми успіху в різних видах діяльності, у формуванні морального досвіду поведінки.

Розвиток моральних мотивів поведінки. Поступовий перехід від мотивів зовнішніх, випадкових, егоїстичних до мотивів соціальних, колективістських. Єдність моральних почуттів, уявлень і поведінки.

Пропедевтика та корекція негативних проявів у поведінці дітей. Особливості розвитку вольової сфери дошкільника. Виховання чесності,

правдивості, дисципліни та волі як складова морального виховання дітей старшого дошкільного віку.

Поняття "чесність", "правдивість", "дисциплінованість", "воля", їх основи. Усвідомлення дітьми цих понять.

Соціальна основа чесної та нечесної поведінки дітей. Стиль взаємин з дорослими. Соціальний статус і самооцінка дитини.

Причини дитячої брехні, відхилень у поведінці. Нестійкість поведінки як наслідок слабого розвитку гальмування.

Попередження порушень дисципліни з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.

Заохочення і покарання як засоби педагогічної корекції. Недопущення антипедагогічних способів їх використання.

Значення волі для формування моральних рис особистості. Фізіологічні та психологічні основи формування волі у дошкільників. Значення співвідношення мети з мотивом для розвитку волі у дитини.

Методи виховання чесності та правдивості у дітей: довіра, ставлення в позицію дорослого, вибачення проступку, позитивно-емоційне спілкування з дорослим, вірність своєму слову, вимога. Врахування індивідуальних особливостей дітей у вихованні моральних якостей.

Значення режиму та гри у формуванні волі дитини. Взаємозв'язок сім'ї і дитячого садку у формуванні чесності, дисциплінованості та вольових рис у дітей, єдність їх вимог.

Виховання свідомої дисципліни. Здатність до внутрішнього гальмування як необхідна умова дисциплінованості. Необхідність урахування особливостей нервової системи у вихованні дисциплінованості дітей.

Робота з сім'єю "важковиховуваних дітей". Небезпека безмежної влади авторитету у вихованні дітей.

Формування у старших дошкільників соціальних почуттів і уявлень

Наукові підходи до формування у дітей соціального обов'язку. Соціальний обов'язок як моральне почуття, закон поведінки.

Взаємозв'язок формування соціального обов'язку з трудовим вихованням.

Організація змістовної діяльності дітей як умова розвитку соціальних почуттів у дітей: бережливе ставлення до предметів довкілля, природи, відповідальність за доручену справу, здатність оцінити вчинки інших і власні.

Методи формування основ соціального обов'язку у дітей: вплив на почуття і свідомість; спостереження за ставленням дорослих до виконання своїх обов'язків, до природи; формування моральних уявлень про явища суспільного життя; спостереження життєвих ситуацій; індивідуальні бесіди; ігри-вправи.

Формування у дітей здібностей встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між своїми діями і тим, як це відіб'ється на інших. Розвиток моральних мотивів поведінки.

Формування у дошкільників уміння співвідносити поняття "хочу" і "необхідно", підпорядкувати свої бажання соціальним мотивам.

Роль гри і праці у вихованні основ соціального обов'язку.

Формування наполегливості в досягненні результатів як важливе завдання підготовки дітей до школи.

Засоби і методи формування у дітей емоційно насиченого образу рідного дому (виховання любові і поваги до батьків та інших членів сім'ї, друзів; вплив сімейних традицій; захоплення рідною природою і турбота про неї).

Виховання у дітей любові до Батьківщини та усвідомленого миролюбства.

Особливості національної самосвідомості і ставлення дітей до представників різних народів.

Трудове виховання дітей дошкільного віку

Прогресивні погляди вітчизняних і зарубіжних педагогів про значення трудового виховання у розвитку особистості. Народна педагогіка про необхідність трудового виховання дітей.

Мета, завдання трудового виховання в дитячому садку. Взаємозв'язок трудового і морального виховання дітей та їх засобів. Зміст трудового виховання у різних вікових групах.

Праця як життєво необхідна складова повноцінного розвитку особистості. Види і зміст трудової діяльності дітей у різних вікових групах.

Ознайомлення з працею дорослих. Зв'язок праці з грою. Розумове виховання дітей у процесі трудової діяльності. Привчання дітей до планування трудової діяльності.

Форми організації праці дітей: спільна праця з дорослими, трудове доручення, чергування, колективна праця, ручна праця, господарська праця, праця в природі. Методи організації трудової діяльності дітей у різних вікових групах. Методи і прийоми навчання дітей трудовим умінням і навичкам. Організація і методика керівництва колективною працею. Використання результатів праці дітей. Виховання в праці самостійності, відповідальності. Організація індивідуальної та колективної праці. Педагогічні та гігієнічні вимоги до організації праці дітей та обладнання. Роль сім'ї у трудовому вихованні дітей.

Естетичне виховання дітей

Теоретичні засади естетичного виховання дітей дошкільного віку.

Поняття "естетичне виховання", "художнє виховання", "естетичний розвиток". Значення естетичного виховання у формуванні особистості. Закономірності естетичного розвитку дітей дошкільного віку. Основні принципи естетичного виховання: єдність естетичного, національного та морального виховання; провідна роль виховання і навчання у естетичному розвитку дитини; комплексне використання різних видів діяльності дітей; забезпечення естетики життя і побуту дітей; необхідність активного включення дітей в різноманітні види творчої діяльності. Завдання та зміст естетичного виховання: розвиток сприйняття прекрасного, естетичного, естетичних почуттів і уявлень дитини; залучення до художньо-творчої діяльності та формування основ естетичного смаку; розвиток творчих здібностей у грі, малюванні, ліпленні, конструюванні та інших видах художньої діяльності.

Засоби естетичного виховання: гра та іграшки, мистецтво, естетика побуту, природа, праця, навчання, самостійна художня діяльність, свята, розваги, усна народна творчість, народно – прикладне мистецтво. Комплексний підхід до використання засобів естетичного виховання. Сутність поняття "методи естетичного виховання" і "методи художнього навчання".

Своєрідність методів естетичного виховання у залежності від педагогічної мети і завдань, особливостей виду дитячої діяльності: метод спонування до співпереживання, емоційного сприйняття прекрасного; метод переконання під час розвитку у дітей естетичного сприйняття, елементів художнього смаку; метод привчання, вправлення у практичних діях, спрямованих на створення естетики побуту, поведінки тощо; метод пошукових ситуацій, що спонукають дітей до творчості.

Проблема дитячої творчості. Своєрідність дитячої художньої творчості. Види дитячої художньої творчості, її значення у формуванні особистості. Основні шляхи її розвитку. Єдність та взаємодія навчання умінням і навичкам художньої діяльності та розвитку творчих здібностей.

Методи художнього навчання та зумовленість їх вибору завданнями естетичного виховання дітей, джерелом знань, видом художньої діяльності, навчальної задачі, віковими та індивідуальними особливостями дітей.

Фізичне виховання дітей

Психолого-педагогічні основи фізичного виховання. Поняття "фізичне виховання", "фізичний розвиток", "фізична досконалість". Єдність психічного і фізичного розвитку дитини.

Мета та завдання фізичного виховання: охорона та укріплення здоров'я, всебічний фізичний розвиток рухів, засвоєння гігієнічних навичок і звичок.

Принципи фізичного виховання: провідна роль діючого середовища, виховання і навчання у фізичному розвитку, зв'язок фізичного розвитку із загальним розвитком дитини; різнобічність фізичного виховання; значення, усвідомленість дітьми необхідності оволодіння різними видами рухів і гігієнічними навичками.

Засоби фізичного виховання: гігієнічні умови; харчування; сон; прогулянка; загартування; режим; фізичні вправи.

Зміст фізичного виховання у різних вікових групах. Особливості організації фізичного виховання та керівництва ним на різних вікових етапах. Режим дня дитини, його значення для фізичного та загального розвитку.

Фізіологічні основи режиму. Причини виникнення стомлення, шляхи його попередження. Рухова основа режиму. Небезпека малорухливого способу життя.

Педагогічні вимоги до побудови режиму: стійкість, визначеність, доцільність, урахування індивідуальних особливостей дітей. Зміни в режимі в залежності від віку. Умови привчання до режиму: активна участь дітей у режимних процедурах, розвиток їх самостійності. Розуміння дітьми необхідності режимних процедур.

Формування культурно-гігієнічних навичок дітей.

Комплексний підхід у здійсненні фізичного виховання в дитячому садку.

Фізична готовність дітей до школи.

Співробітництво дошкільного закладу з батьками у вирішенні завдань фізичного розвитку дітей.

Виникнення, суть і своєрідність гри як діяльності

Гра - своєрідний спосіб відтворення життя. Історичне походження гри. Становлення і розвиток ігрової діяльності, її місце в педагогічному процесі дитячого садка. Закономірності розвитку гри у зв'язку із загальними закономірностями розвитку дитини. Виникнення і розвиток гри в ранньому дитинстві. Основні теми ігор дітей. Значення й ускладнення змісту ігор. Мотиви вибору гри, їх зміни з віком і розвитком дитини. Гра – провідний вид діяльності дітей дошкільного віку і засіб всебічного розвитку особистості дошкільника. Механізми взаємозв'язку і взаємопереходів ігрової і навчальної діяльності. Класифікація ігор: творчі; дидактичні; рухливі; народні.

Творчі ігри дітей дошкільного віку

Характеристика творчої гри та її основних компонентів.

Предметна діяльність, сюжетно – відображу вальна гра – початкові стадії сюжетно – рольової гри. Розвиток ігрової творчості. Збагачення змісту. Ігрові та реальні взаємини їх дітьми, їх розвиток. Педагогічне керівництво розвитком сюжетно – рольових ігор і взаєминами дітей.

Роль та ігровий образ. Засоби створення образу. Різновиди творчої гри. Ігри-драматизації, їх види та етапи розвитку. Елементи українського народного театру в іграх дітей.

Роль вихователя у творчій грі. Особливості керівництва творчими іграми дітей. Шляхи формування ігрового колективу. Зв'язок гри з конструюванням, працею. Будівельно-конструктивні ігри, їх особливості, етапи розвитку та педагогічне керівництво цими іграми. .

Дидактичні ігри

Дидактичні ігри як вид ігрової діяльності і форма навчання дітей дошкільного віку. Види, структура і зміст дидактичних ігор, особливості керівництва ними у різних вікових групах. Значення дидактичної гри для сенсорного розвитку дітей, формування пізнавальної діяльності, розвитку розумової активності, виховання дисциплінованості, моральних якостей.

Народні дидактичні ігри, їх педагогічна цінність і різновиди за освітньо-виховною метою і змістом.

Дослідження проблеми використання дидактичних ігор у навчанні та вихованні дітей.

Зміст дидактичних ігор відповідно до програми виховання і навчання дітей дошкільного віку “Малятко”. Вимоги до дидактичної гри.

Дидактичні ігри з іграшками, природнім матеріалом, настільно-друковані, словесні ігри. Дидактичні ігри з сюжетом і без сюжету. Дидактичні задачі, їх поступове ускладнення. Правила дидактичних ігор, їх виховне значення, залежність від змісту гри та віку. Підбір дидактичних ігор. Основні проблеми керівництва: створення зацікавленості до завдань і правил, їх пояснення, контроль за виконанням. Виховання дружніх взаємин, справедливості. Індивідуальний підхід до дітей.

Рухливі ігри дітей

Виховна цінність рухливих ігор, їх місце в педагогічному процесі дитячого садка. Значення рухливих ігор у розвитку особистості.

Види рухливих ігор, їх планування та особливості методичного керівництва на різних вікових етапах.

Використання українських народних рухливих ігор, ігор-забав, їх виховна цінність.

Зміст і методика проведення у різних вікових групах.

Виховна цінність рухливих ігор, їх місце в педагогічному процесі дитячого садка. Значення рухливих ігор у розвитку особистості.

Види рухливих ігор, їх планування та особливості методичного керівництва на різних вікових етапах.

Використання українських народних рухливих ігор та ігор-забав, їх виховна цінність.

Іграшка як засіб виховання дітей

Значення іграшки для задоволення потреби дитини в грі, здійснення ігрового задуму. Навчальна та виховна цінність іграшки. Історія іграшки як предмета мистецтва та засобу виховання. Відображення в іграшці життя суспільства, мети виховання. Народні іграшки, їх художня та педагогічна цінність.

Педагогічні, художні, гігієнічні вимоги до іграшки. Види іграшок та їх місце в дитячих іграх.

Провідні педагоги про значення іграшки у вихованні дітей.

Теоретичні основи навчання дітей

Дидактика як теорія освіти і навчання. Категорії та поняття дидактики (освіта, навчання, принципи навчання, форми, методи навчання, учбова діяльність).

Дошкільна дидактика як галузь загальної дидактики.

Проблема навчання дітей дошкільного віку в класичній і вітчизняній науці.

Основні компоненти процесу навчання: наuczіння, учіння.

Структура навчальної діяльності: навчальна задача, навчальні дії, контроль і оцінка. Основні складові учіння: мета, завдання, мотив, планування, процес здійснення, пізнання за допомогою дій, операцій, результат

Передумови та умови розвитку навчальної діяльності в дошкільному віці, її зміст.

Принципи навчання дітей дошкільного віку: принцип виховуючого характеру навчання; Принцип розвиваючого навчання; принцип науковості; принцип наочності; Принцип систематичності і послідовності; принцип доступності; принцип навчання на високому рівні складності; принцип усвідомлення процесу навчання.

Моделі навчання: Навчально-дисциплінарна; особистісно-орієнтована.

Типи навчання: пряме; проблемне; опосередковане.

Новаторство в організації навчання дітей дошкільного віку.

Методи і форми організації навчання дітей

Навчання в дитячому садку як складова його педагогічного процесу, спрямованого на розвиток і виховання, формування навчальної діяльності дітей. Специфіка застосування основних принципів дидактики в дитячому садку.

Методи та прийоми навчання дітей дошкільного віку, зумовленість їх вибору. Групи методів навчання дітей дошкільного віку: наочні методи і прийоми (спостереження, демонстрація наочних засобів, ТЗН, показ дій, зразок та інші); словесні (пояснення, розповідь, читання, бесіда та інші); практичні (вправа, дослід, експеримент, моделювання, гра); пояснювально- ілюстративні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дослідницькі методи; методи застосування знань на практиці, самостійної роботи, повторення, систематизації, перевірки, оцінки знань; ігрові методи (дидактична гра, уявна ситуація, сюрпризний момент, загадування загадок, елементи змагань, створення ігрової ситуації тощо).

Форми організації навчальної діяльності дітей дошкільного віку: індивідуальна, групова, фронтальна. Заняття як форма організації навчання дітей. Види занять за змістом, метою, формою організації, методикою проведення. Структура заняття. Екскурсія як форма навчання дітей дошкільного віку. Вимоги до планування екскурсій.

Особливості навчання дітей раннього віку. Новаторство в організації навчання дітей дошкільного віку.

Співпраці ДНЗ і сім'ї у вихованні дітей

Виховання в сім'ї – першооснова розвитку особистості. Народні педагогічні традиції сімейного виховання.

Проблема виховання дітей в сім'ї в зарубіжній і вітчизняній психолого-педагогічній теорії і практиці.

Сучасні проблеми родинного виховання.

Новаторський досвід сімейного виховання.

Педагогічна просвіта батьків: зміст, форми, методи. Вивчення і поширення передового досвіду.

Форми спільної роботи дошкільного закладу з сім'єю у вихованні дітей.

Участь батьків у роботі дошкільного закладу.

Наступність у роботі ДНЗ і школи.

Наукові основи проблеми наступності в роботі дошкільної та початкової ланок освіти. Психолого-педагогічні умови забезпечення наступності в роботі дошкільного виховного закладу і школи.

Умови підготовки дітей до школи в сім'ї і дошкільному закладі. Досвід В.О.Сухомлинського по підготовці дітей до школи. Теорія і досвід підготовки дітей до школи за кордоном.

Зміст поняття психологічної готовності дітей до шкільного навчання. Зміни в житті дитини, пов'язані зі вступом до школи. Структура і зміст психологічної готовності до школи: мотиваційна; емоційно-вольова; розумова; готовність дітей до взаємодії і спілкування з учителем та однолітками.

Методика виявлення готовності дітей до школи.

Чинники, що зумовлюють адаптацію дитини до умов шкільного життя.

Зміст, форми організації та методи навчання і виховання в підготовчій групі дитячого садка і першому класі шестиліток.

Характеристика педагогічного процесу в ДНЗ

Поняття про педагогічний процес і його компоненти.

Принципи побудови педагогічного процесу в дошкільному закладі: врахування вікових можливостей дітей; опора на інтереси дитини; взаємозв'язок виховних і освітніх завдань; врахування положення про провідну діяльність, зміни діяльності та компенсаторного взаємозв'язку різних видів діяльності в єдиному педагогічному процесі; здійснення взаємодії вихователя з дітьми при керівній ролі дорослого; створення середовища для розвитку творчої особистості; взаємоповага і взаємодовіра.

Організація педагогічного процесу в ДНЗ

Специфіка організації педагогічного процесу в дошкільному закладі. Комплексний підхід до побудови педагогічного процесу. Організація педагогічного процесу на основі домінуючих освітньо-виховних цілей.

Планування освітньо-виховної роботи як умова досягнення ефективності педагогічного процесу. Організаційно-прогностична функція планування. Різні види і форми планування. Вимоги до планування: врахування при плануванні розвиваючих видів діяльності дітей; раціонального співвідношення занять і самостійної діяльності дітей; індивідуально- диференційованого підходу до дітей.

Основна література

1. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика виховання дітей дошкільного віку: Навч. посібник для студентів дошкільних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. 2-е вид., перераб. та доповн. Суми: Універс. кн., 2004. 428 с.
2. Дошкільна освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання / Упоряд. Л. Гураш, Т. Вороніна. К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 120 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12 січня 2021 р. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. 4-те видання, перероблене. Київ: ВЦ «Академія», 2018. 408 с.
5. Збірник нормативно-правових актів загальнодержавного та обласного значення у сфері дошкільної освіти / Упоряд. Т. О. Прибора. Харків: ФОП Озеров Г. В., 2019. 397 с.
6. Максимова О.О. Валеологічна освіта дітей дошкільного віку (теоретико-методичні засади): навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 213 с.
7. Шепеленко Т. В., Буц А. М., Бодренкова І. О. Фізичне виховання у формуванні здорового способу життя: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 125 с.
8. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч. посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96с.

Додаткова література

1. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки: Навч. посіб./Від упорядників, вступні нариси та упорядкув. З.Н. Борисової, В.У. Кузьменко; За заг. ред. З.Н. Борисової.– К.: Вицашк., 2004. 511 с.
2. Шуть М. Школа іграва майстерності. К.: Шк. світ, 2006. 128 с
3. Левківський М.В. Історія педагогіки. Підручник – К.: Центр наукової літератури, 2003. 360 с.
4. Богуш А.М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Слово, 2003. 344 с.
5. Рогальська І. П. Теоретико-методичні засади соціалізації особистості у дошкільному дитинстві [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-tolerantnosti-u-detey-starshego-doshkolnogo-vozrasta-v-usloviyah-raboty-doshkolnogo-obrazovatel'nogo-uchrezhdeniya>

ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧА

Дитинство як предмет психологічного дослідження

Розвиток психіки дитини перших семи років життя – предмет дошкільної психології. Розвиток як філософська категорія. Онтогенез – розвиток живих істот. Форми онтогенезу. Онтогенез психіки і особистості. Історичний аналіз поняття «дитинство». Житейський емпіричний досвід людей як основа всякої науки. Відмінність житейських знань від наукових. Житейські уявлення як предмет дослідження наукової психології. Предмет і завдання дитячої психології. Тенденції розширення предмету дитячої психології на сучасному етапі. Зв'язок дитячої психології з іншими науками (філософія, медицина, педагогіка, загальна та соціальна психологія). Основні історичні етапи розвитку дитячої психології. Вікова періодизація.

Закономірності та умови психічного розвитку дитини

Роль біологічних і соціальних факторів у розвитку дитини. Передумови і

умови, які визначають розвиток. Взаємодія біологічних і соціальних факторів.

Провідні види діяльності (спілкування, предметна діяльність, гра) та їх роль у психічному розвитку дітей. Навчання як умова розвитку. Зона найближчого розвитку. Розвиваюче навчання і основні види діяльності дітей. Вікові та сенситивні періоди розвитку дітей. Вікова періодизація психічного розвитку дітей: стабільні періоди і кризи; соціальні умови розвитку і вік; суперечності як рушійні сили розвитку. Закономірності психічного розвитку: нерівномірність і гетерохронність; стрибкоподібність; стадіальність; диференціація та інтеграція процесів, властивостей і якостей; кумулятивність психічних особливостей; зміна детермінант – причин; пластичність і можливість компенсації; єдність загально та індивідуального в психічному розвитку. Індивідуальні особливості психічного розвитку дітей: темп розвитку; індивідуально-психологічні якості; здібності. Загальна характеристика розвитку дітей від народження до семи років.

Основні поняття: психічний розвиток, середовище, спадковість, провідна діяльність, активність, спілкування, виховання, навчання, розвиваюче навчання, «зона найближчого розвитку», передумови і умови психічного розвитку, рушійні сили психічного розвитку, онтогенез, фаза(стадія) розвитку, соціальна ситуація, новоутворення, вікова періодизація, сенситивність, криза, перехідний період, інтеріоризація, закономірність, нерівномірність і гетерохронність, стадіальність, диференціація та інтеграція, детермінанти, пластичність, періодизація психічного розвитку.

Особливості розвитку спілкування дитини з дорослими

Зміст потреб у спілкуванні, провідні мотиви спілкування. Основні засоби спілкування.

Особливості спілкування дитини з батьками.

Особливості спілкування дитини з вихователем. Ставлення дошкільника до особистості вихователя.

Педагогічне спілкування. Стиль ставлення до дітей і стиль керівництва дитячим колективом. Умови оптимального педагогічного спілкування.

Зміст потреби в спілкуванні, провідний мотив спілкування, засоби спілкування.

Психологічні особливості ігрової діяльності

Сюжетно-рольова гра як провідний вид діяльності дошкільника. Розвиток сюжетно-рольової гри, її окремих компонентів протягом

Дошкільного віку. Характеристика сюжетно-рольової гри як провідної діяльності дошкільника.

Види ігор дошкільника і їх місце в психічному розвитку: дидактичні, рухливі, будівельно-конструктивні, ігри-драматизації.

Значення гри для психічного розвитку дитини. Гра і розвиток пізнавальних процесів, розумових дій. Гра і розвиток мотиваційно-потребної сфери. Гра і моральний розвиток. Гра і розвиток довільності поведінки, волі. Гра і міжособистісні відносини дітей.

Становлення та розвиток побутової діяльності в дошкільному віці

Зміст побутової діяльності та значення оволодіння нею для розвитку дитини. Роль побутових процесів у виникненні контактів з дорослими, перших

соціальних потреб. Специфіка засвоєння культурно-гігієнічних навичок в ранньому дитинстві.

Подальше удосконалення й розширення кола культурно-гігієнічних навичок в дошкільному віці. Дошкільне дитинство – період засвоєння норм, пов'язаних із правилами поведінки в побутовій діяльності.

Психологічні особливості трудової діяльності дошкільника

Передумови формування трудової діяльності в ранньому дитинстві: оволодіння предметною діяльністю, розвиток довільності поведінки і дій, відокремлення себе від своїх дій і дії від предмета, наслідування дорослих, прагнення до самостійності, формування культурно-гігієнічних навичок, розвиток зорово-рухової координації.

Основні напрямки розвитку трудової діяльності дошкільника.

Умови і етапи формування трудових вмінь і навичок, формування звички до постійної праці. Розвиток видів і форм трудової діяльності.

Специфіка спільної праці дітей з дорослими і ровесниками.

Становлення та розвиток продуктивних видів діяльності в дитинстві

Передумови виникнення образотворчої діяльності в ранньому віці: освоєння предметної діяльності, зорово-рухові координації.

Основні напрямки розвитку образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікація) і їх взаємозв'язок.

Місце і вплив образотворчої діяльності на психічний розвиток.

Передумови конструктивної діяльності в ранньому віці: оволодіння предметними діями, розвиток зорово-рухової координації. Відокремлення дій від предмета і себе від своїх дій.

Основні напрями розвитку конструювання дошкільника. Формування способів обстеження зразка і способів побудови конструкції. Розвиток мотивів конструювання. Формування контролю (самоконтролю) і оцінки (самооцінки) в процесі конструювання.

Розвиток видів конструювання (за зразком, схемою, кресленням, за умовами, за задумом).

Місце і вплив конструювання на психічний розвиток.

Розвиток уваги у дитини від народження до 7-ми років

Особливості прояву уваги в немовлячому віці і ранньому дитинстві.

Слухова і зорова зосередженість як перший прояв уваги.

Розвиток властивостей уваги. Формування елементів довільної уваги.

Розсіяність уваги, її причини і шляхи подолання. Коливання уваги.

Шляхи і засоби організації і підтримки уваги у дітей різного віку, в різних видах діяльності. Роль мовлення в розвитку видів і властивостей уваги. Дидактична гра як засіб розвитку уваги.

Передумови та умови розвитку мовлення дитини

Передумови розвитку мовлення в немовлячому віці. Передумови активного мовлення. Агукання, гуління, лепет. Поява перших слів. Розвиток розуміння мовлення, орієнтування на мовлення. Розвиток фонематичного слуху як передумова засвоєння мовлення.

Розвиток мовлення в ранньому дитинстві. Використання дитиною мовленнєвих засобів спілкування. Розвиток пасивного і активного словника. Засвоєння граматичної будови мови. Розвиток звукової сторони мовлення. Спілкування як найважливіша умова розвитку мовлення дітей на різних етапах онтогенезу.

Усвідомлення дітьми звукового складу слова і словесного складу мовлення як передумови оволодіння читанням і письмом. Розвиток функцій мовлення: комунікативної, плануючої, звукової, узагальнюючої.

Значення мовлення для психічного розвитку. Мовлення і розвиток пізнавальних процесів, особистості, діяльності.

Сенсорний розвиток дітей

Розвиток у дитини основних видів чутливості. Вироблення умовних рефлексів на подразники в різні періоди. Сприймання простору. Засвоєння «близького» простору в немовлячому віці, «далекого» простору в дії дитини раннього віку. Роль ходіння і орієнтування щодо власного тіла в засвоєнні просторових відношень. Орієнтування на аркуші паперу у дошкільному віці.

Специфіка сприймання часу. Формування біоритму «сон – не сон» як передумова сприймання часу.

Сприймання часових проміжків: день, ніч, ранок, вечір, доба, тиждень, хвилина і т.д.

Розвиток слухання. Особливості сприймання казки в ранньому і дошкільному дитинстві.

Роль ілюстрації в сприйманні розумінні літературного твору.

Розвиток довільності сприймання: формування культури спостереження й спостережливості. Роль дорослого в розвитку спостереження.

Розвиток пам'яті у дітей дошкільного віку

Особливості прояву пам'яті в немовлячому віці і ранньому дитинстві. Поява різних видів пам'яті в немовлячому віці. Рання форма відтворення – впізнавання.

Розвиток видів пам'яті в ранньому дитинстві: рухової, образної, емоційної. Зростання обсягу пам'яті і тривалості збереження матеріалу.

Основні напрями розвитку пам'яті в дошкільному віці.

Розвиток видів пам'яті. Мимовільна пам'ять і умови її розвитку. Діяльність як основна умова довільного запам'ятовування. Етапи розвитку довільної пам'яті. Гра як основний засіб розвитку довільної пам'яті. Образна пам'ять – провідний вид пам'яті дошкільника. Характеристика образної пам'яті. Формування уявлень. Розвиток логічної, опосередкованої пам'яті.

Вплив пам'яті на психічний розвиток. Пам'ять і різні види діяльності. Пам'ять і навчання, засвоєння знань, формування вмінь і навичок. Пам'ять і розвиток особистості. Формування зв'язку між теперішнім, минулим і майбутнім як показник становлення особистості. Пам'ять і розвиток мовлення. Місце пам'яті в системі пізнавальних процесів.

Особливості та умови розвитку мислення дітей

Передумови розвитку мислення в немовлячому віці. Обстеження предметів, виділення деяких властивостей. Встановлення елементарних причинно-наслідкових зв'язків. Засвоєння предметних дій.

Розвиток мислення в ранньому дитинстві. Специфіка наочно-образного мислення. Взаємозв'язок мислення з розвитком дій мілкої моторики.

Становлення елементів наочно-образного мислення. Основні напрями розвитку мислення дошкільника. Розвиток форм мислення.

Передумови розвитку словесного мислення.

Розвиток мислительних операцій: порівняння, абстрагування, класифікація, узагальнення, аналіз, синтез. Взаємозв'язок розвитку мислення і мовлення. Засвоєння понять, наочне узагальнення.

Розвиток допитливості, пізнавальних інтересів, пізнавальної активності і діяльності. Дитяче експериментування.

Розвиток уяви у дітей дошкільного віку. Передумови розвитку уяви в ранньому дитинстві. Становлення умовної ігрової дії, використання предметів-замінників.

Основні напрями розвитку уяви дошкільника.

Розвиток видів уяви: відтворюючої, творчої, довільної, мимовільної.

Опосередкована уява.

Розвиток операцій уяви: комбінування, аглютинація, антропоморфізація, схематизація, акцентування.

Характеристика образів уяви дошкільника. Розвиток функцій уяви: гностична, плануюча, захисна. Їх вплив на розвиток психіки і особистості.

Умови, шляхи і засоби розвитку уяви. Психологічні основи розумового виховання дітей. **Емоційний розвиток дітей дошкільного віку**

Особливості розвитку вищих почуттів у дошкільників: пізнавальних, моральних, естетичних. Роль співпереживання в розвитку вищих почуттів.

Умови розвитку емоцій і почуттів у ранньому віці.

Вплив умов і характеру виконання діяльності на розвиток почуттів. Емоційне неблагополуччя дітей і його причини. Афекти, страхи, причини, які їх викликають і шляхи подолання.

Воля та система мотивів у дошкільному віці

Передумови розвитку волі в немовлячому і ранньому дитинстві. Довільні дії як один із перших проявів волі. Основні напрями розвитку волі в дошкільному віці. Умови розвитку мотивів і потреб у різному віці в різних видах діяльності.

Встановлення відношення мети дій до їх мотивів. Вольові зусилля при виконанні дій, подолання перешкод. Особливості оцінки дитиною отриманих результатів.

Розвиток вольових якостей.

Становлення самосвідомості дошкільника

Виникнення передумов розвитку самосвідомості в немовлячому віці і ранньому дитинстві. Формування уявлень по власне тіло. Активність як особистісне новоутворення першого року життя.

Найважливіші особистісні надбання в ранньому дитинстві: "гордість за власні досягнення" і самосвідомість.

Основні напрями розвитку самосвідомості у дошкільників. Особливості розвитку самооцінки і самоконтролю. Усвідомлення себе в часі. Статева

ідентифікація і усвідомлення своєї індивідуальності. Усвідомлення свого місця в системі суспільних відносин.

Нова внутрішня позиція як підсумок розвитку самосвідомості у дошкільників.

Умови і шляхи розвитку самосвідомості і самооцінки в різному віці і в різних видах діяльності.

Роль соціального оточення в формуванні самосвідомості: спілкування з дорослими, ровесниками, взаємодія з «рукотворним» світом речей.

Етичний розвиток у дошкільному віці. Передумови та умови етичного розвитку дітей. Складові морального розвитку формування моральної свідомості, моральної поведінки і моральних почуттів.

Знання норм моралі і емоційне ставлення до них як основа розвитку моральної свідомості. Походження і поява негативних особистісних утворень: брехня, задрість, жорстокість, агресивність, неохайність, жадібність. Пустощі і проступки дітей, їх причини і види (Г.О.Люблинська).

Культура поведінки як основа морального розвитку дошкільників.

Умови морального розвитку дітей у ранньому і дошкільному віці.

Проблеми етичного розвитку дошкільника та шляхи їх вирішення.

Розвиток індивідуально-типологічних властивостей особистості дошкільника

Проблема вродженого і набутого в походженні темпераменту. Зв'язок дозрівання нервової системи і темпераменту. Фізіологічні і психологічні передумови мінливості темпераменту. Спільне в прояві темпераменту в поведінці і діяльності дитини немовлячого віку і раннього дитинства.

Особливості розвитку темпераменту в дошкільному віці. Вікові особливості виникнення і прояву різних властивостей темпераменту.

Характеристика дітей різних типів темпераменту і основи індивідуального підходу до них.

Розвиток здібностей у дошкільному віці

Передумови розвитку здібностей, задатки, схильності і здібності. Розвиток пізнавальних здібностей (сенсорних, інтелектуальних), практичних (організаторських, конструктивно-технічних), спеціальних (музичних, образотворчих, літературних, театральних-мовленнєвих). Взаємозв'язок розвитку здібностей з розвитком пізнавальних процесів, особистості і творчості. Діяльність як основна умова розвитку здібностей. Дитяча обдарованість.

Психологічна готовність до навчання

Поняття психологічної готовності до навчання в школі. Її відмінність від фізичної готовності. Предметно-специфічна готовність.

Основні компоненти психологічної готовності дитини до школи.

Інтелектуальна готовність (обсяг знань, вмінь, навичок, розвиток пізнавальних процесів). Емоційно-вольова готовність (сформованість форм спілкування з дорослими і однолітками, комунікативних вмінь і навичок).

Особистісна готовність: довільність поведінки і вольова готовність, особливості мотиваційної сфери і мотивів учіння.

Література

1. Дуткевич Т.В.. Дошкільна психологія . К.: Центр учбової літератури, 2007.
2. Іванова В.В. *Психологія дитяча: навчально-методичний посібник для самостійної роботи*. Мукачєво: МДУ, 2019. 104
3. Кутішенко В. П. *Вікова та педагогічна психологія : (курс лекцій) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. КНТ Центр навчальної літератури 2019. 128 с.*
4. Новікова І.М. *Діагностика психічного розвитку дітей перших трьох років життя*. К.: Марич, 2010. 64 с
5. Павелків Р.В., Цигикало О.П. *Дитяча психологія*. К.: Академія, 2008.
6. Павелків Р.В., Цигипало О. *Дитяча психологія*. Академія, 2015. 432 с.
7. Савчин М.В., Василенко Л.П. *Вікова психологія* К.: Академія, 2005.
8. Кулачківська С.Є., Ладивір С.О. *Дошкільник. Вікові та індивідуальні аспекти психологічного розвитку*. К., 1996.

**Критерії оцінювання відповідей
на усному комплексному фаховому іспиті з педагогіки та
психології (дошкільної) для абітурієнтів
ОР «бакалавр» спеціальності «Дошкільна освіта» скороченого
терміну навчання
(на базі ОР «молодший спеціаліст» спеціальність «Дошкільна
освіта»)**

174-200 балів ставиться, якщо: студент глибоко і всебічно знає зміст питань курсів, наукові першоджерела; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем вищого навчального закладу, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання.

149-173 бали ставиться, якщо: студент твердо знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психолого-педагогічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

124-148 бали ставиться, якщо: студент в основному знає зміст питання, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати психолого-педагогічні факти та явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики.

0-123 бали ставиться, якщо студент не розкрив питання; не володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування психолого-педагогічних явищ і ситуацій.